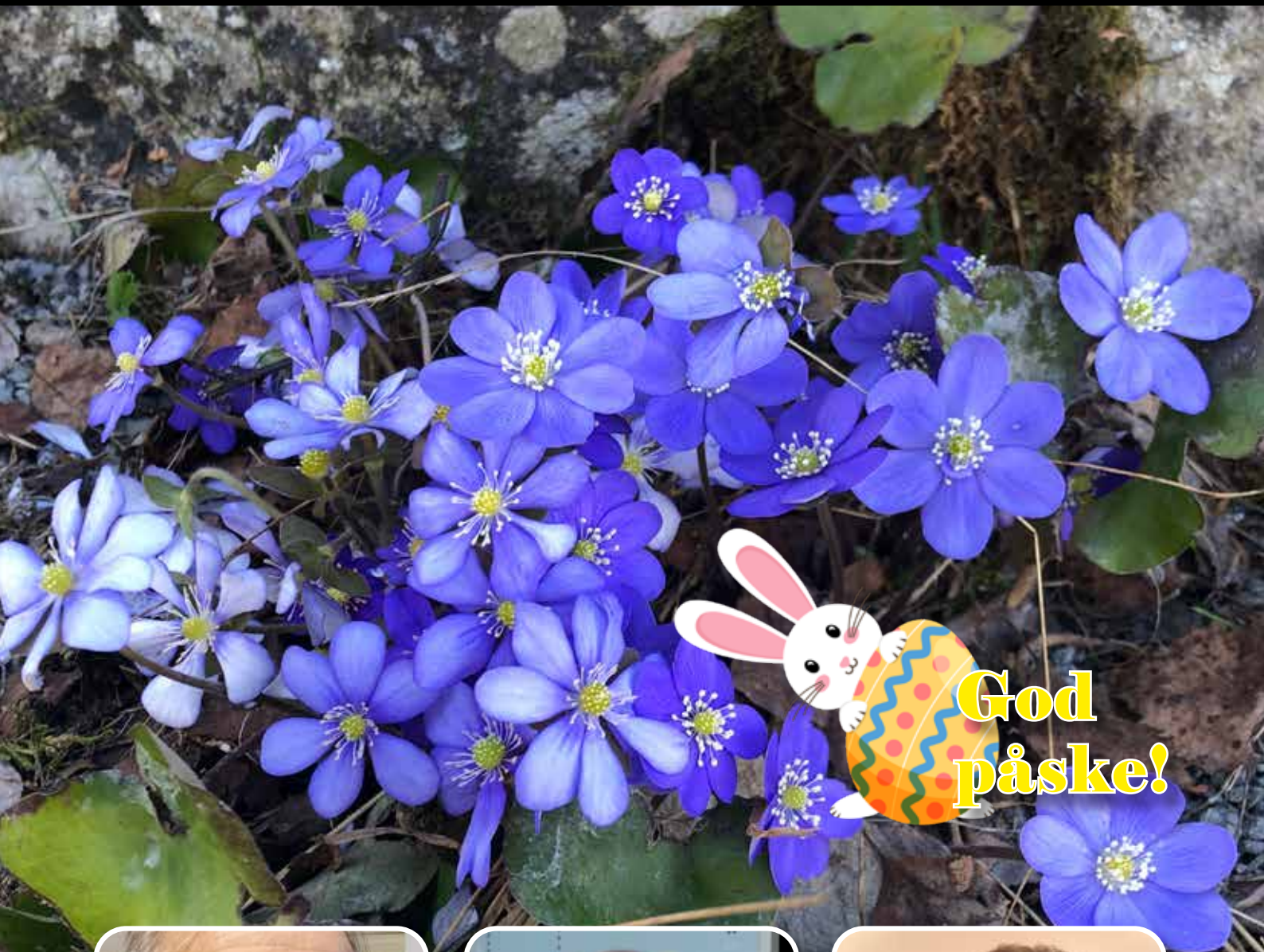

telepensjonisten

Medlemsblad for Telepensjonistenes Landsforbund

Nr. 1/23- 50. årgang

God påske!

Morten på fisketur
midt i flommen

Arve kan sin
museumshistorie

Greta takket for seg etter
mange år i styret i Fornebu

Lederen har ordet

Det er endelig mars måned og våren er her, naturen våkner til liv igjen etter vinteren. Det er en flott tid. Vi nyter sol og frisk luft, og begynner planlegging av aktiviteter utendørs.

Det er også en tid for å feire våre tradisjonelle merkedager, som 8. mars, påske, 1. mai, 17. mai og pinse. Disse dagene og høytidene gir muligheter til å samle familie og venner.

Det er fortsatt krig i Europa etter at Russland den 24. februar 2022 startet det mest brutale militære angrepet i Europa siden andre verdenskrig. Sivile blir drept og skadet, byer blir jevnet med jorden og millioner av mennesker flykter. Russland må snarest stanse sin angrepskrig og trekke seg tilbake, slik at fredsprosesser kan starte. Diplomatiske initiativer må iverksettes, og internasjonal støtte til Ukraina må opprettholdes. Rettsprosesser må begynne for å straffe de som brutalt bryter folkeretten.

Her hjemme har vi akkurat markert 8. mars og kvinner har vært i fokus. Blant

annet har vi fått en utredning fra Kvinnehelseutvalget som har presentert 75 tiltak for å bedre kvinners helse. Der anbefales det å bevilge 1 milliard for å gjennomføre dette. Utfordringen er at utvalget bare avsetter ca. 4 % som er øremerket eldre kvinner. Dette er for dårlig. Vi forventer at innstillingen blir korrigeret, spesielt når man vet at vi blir stadig flere eldre, og blant de eldste eldre blir det betydelig flere kvinner.

Årets trygdeoppgjør er særdeles viktig, og pensjonistene må bli årets inntektsvinnere. Vi har den høyeste prisveksten på årtier, og prisen på mat, strøm og bensin har steget dramatisk. Derfor må pensjonene reguleres minimum 1,0 x KPI, det gjelder både alderspensjon fra folketrygden og fra Telenor Pensjonskasse hvor ytelsespensjon og fripoliser har hatt en bedrøvelig utvikling.

Det nærmer seg Landsmøte 25. og 26. april, og her møter delegater fra hele landet. Vi håper på gode diskusjoner, og at det fattes vedtak som gjør at vi blir enda bedre i neste periode. På Lands-

møtet avsluttes vervekampanjen hvor årets verver kåres. Det er enda tid til å verve, slik at du kan komme i posisjon for å kjempe om førstepremien – en lpad.

Første påskedag faller på første søndag etter første fullmåne etter vårjevndøgn - det betyr at i år kommer dagen den 9. april. Noen drar på hytte i fjellheimen eller ved sjøen, mens vi andre holder oss i lavlandet - bypåske er ikke å forakte.

Jeg benytter anledningen til å ønske dere alle en riktig god og solfylt påske.

*Tore Haugland
Forbundsleder*

INNHOOLD

Lederen har ordet	s. 2	Norges første helautomatiske	
Nytt fra landsstyret	s. 3	telefonsentral	s. 10
Landsmøtet 25.-26. april 2023	s. 4	Da storflommen kom til Tretten	s. 12
Togpassasjerer og utfordringer	s. 5	Skosmurning og anna smurning	s. 13
Webinar om fripoliser	s. 5	Ny lesekiosk	s. 13
Manuell telefon på video	s. 6	Telehyttene på facebook	s. 14
Forbundets eldste jubilerter	s. 6	Jutulhogget på verdensliste	s. 14
Årsmøter	s. 7	Årsmøter fortsetter	s. 15
Telemuseets historie	s. 8	Tilbakeblikk	s. 14
		Småstoff	s. 16

Neste nummer av bladet kommer ut 22. juni. Tips og stoff sendes på e-post til gunhi-s@online.no innen **1. juni**.

Forsidebilde: Så blå – så blå – snart er det vår. Foto: Gunhild G. Skoglund
Redaktøren forbeholder seg retten til redigering og nedkorting av innlegg.

Utgitt av Telepensjonistenes Landsforbund. Redaktør: Gunhild G. Skoglund Ansvarlig redaktør: Tore Haugland

Nytt fra landsstyret

Si fra hvis du flytter

Husk å gi beskjed hvis du endrer adresse. Da er du sikret at du får Telepensjonisten i postkassa hvis du ikke leser den på nettet.

Leser du Telepensjonisten på nettet?

Hvis du ikke ønsker medlemsbladet i postkassen, men heller vil lese det på hjemmesiden, så gi oss beskjed. Da slipper du å få bladet tilsendt, og vi sparer porto.

På telepensjonistene.no ligger alle utgavene tilgjengelige.

Facebook-gruppen

Antall brukere stiger sakte, men sikkert på telepensjonistenes facebook-gruppe. Det mangler bare to nye innmeldinger

før vi runder 600.

Vi regner med at alle som prøver å verve nye medlemmer informerer om både Facebook, hjemmesiden og bladet. Dette er våre viktigste kanaler for toveis kommunikasjon.

Du finner oss på Facebook, enten ved søkeord telepensjonistenes landsforbund eller via hjemmesiden telepensjonistene.no.

Krav til Telenor Pensjonskasse

Et av våre viktigste arbeidsområder er å påvirke reguleringen av ytelsespensjoner og fripoliser. Årlig sender vi krav til Telenor Pensjonskasse for å forsøke og sikre at våre pensjoner og fripoliser ikke taper kjøpekraft. I tillegg jobber vi kontinuerlig sammen med de konserntillitsvalgte i Telenor og de ansattes representanter i styret for pensjonskassen for å oppnå resultater.

De som leser Telepensjonisten, har sett at dette arbeidet har vært omtalt i flere nummer.

Årets krav gjengis her.

Telepensjonistenes Landsforbund har følgende krav til regulering av pensjonene i Telenor Pensjonskasse (TPK) for 2023:

Telepensjonistenes Landsforbund viser til mail av 12. juli 2022 fra Per Hajem, Styreleder i Telenor Pensjonskasse, der han bekreftet intensjonen om å regulere pensjonene tilsvarende 1,0 x KPI i 2022. I disse tider med sterk lønns- og prisvekst er det viktig at denne intensjonen opprettholdes.

Telepensjonistenes Landsforbund er bekymret for at pensjonene i TPK blir underregulert i forhold til andre pensjoner, slik at TPK-pensjonistene taper kjøpekraft og får dårligere levekår.

Tidligere underreguleringer understreker behovet for at det tas hensyn til den reelle lønns- og prisveksten i samfunnet når regulering av TPK-pensjoner og fripoliser skal bestemmes, slik at TPK pensjonistene ikke taper kjøpekraft.

Verve-innsjutt – du kan vinne en iPad

I skrivende stund er det bare fire vervede medlemmer som skiller den beste og den nest beste ververen. Så stå på – det er fortsatt mulig å klatre til topps!

Vi er godt fornøyde med at 57 personer har blitt vervet. Inkludert disse, har vi i samme periode fått 123 nye medlemmer.

Seks ververe er kvalifisert til premie, men hvem som kaprer hovedpremien for å ha vervet flest medlemmer, ja – det gjenstår å se. De andre, som verver minst tre nye medlemmer, får ett gavekort hver på 300 kroner.

Vervekampanjen har pågått siden 15. september i fjor og avsluttes 15. april. Det er med andre ord fortsatt mulig å kjempe om både iPad og «tittel». Superververen blir offentliggjort på landsmøtet 25. – 26. april. Og selvsagt lover vi en presentasjon av vedkommende i Telepensjonisten.

Digitale styremøter

For å spare kostnader holder landsstyret kun to fysiske styremøter i året. De øvrige landsstyremøtene er digitale. Dette har vært praksis siden pandemi-perioden, og vi fortsetter med det.

Landsmøtet 25. – 26. april 2023

Det nærmer seg årets landsmøte, som også denne gangen holdes på Quaity Airport Hotel Gardermoen. Erfaringer både med hotellet og beliggenheten er gode, og det er enkelt for deltakere fra hele landet å treffes på Gardermoen. Møtet holdes fra «lunsj til lunsj», slik at det kan passe best mulig for de med lengst reisevei. I tillegg til den ordinære landsmøteagendaen er det gitt plass til to gjesteforelesere. Det er også satt av tid til en egen diskusjon, eller en idedugnad, knyttet til handlingsprogrammet. Det er store aldersforskjeller og en mangfoldig bakgrunn blant medlemmene, og det er ofte utfordrende å finne aktiviteter som er attraktive for flest mulig.

Gjesteforelesere

Tradisjonen tro inviteres det en eller flere gjesteforelesere. I år deltar Pensjonistforbundets leder Jan Davidsen og HR-direktør i Telenor Norge, Elisabeth Stene.

Davidsen vil snakke om aktuelle saker og spesielt om årets trygdeoppgjør.

Mange av telepensjonistene har jobbet flerfoldige år i Telenor, og mange har et helt yrkesliv bak seg i konsernet. Felles for de fleste er nok en viss lojalitet fortsatt, selv om det kan være vanskelig å kjenne seg igjen. Stene vil orientere både om dagens situasjon i Telenor og satsingsområder framover.

Jan Davidsen

Foto: Trond Isaksen

Elisabeth Stene

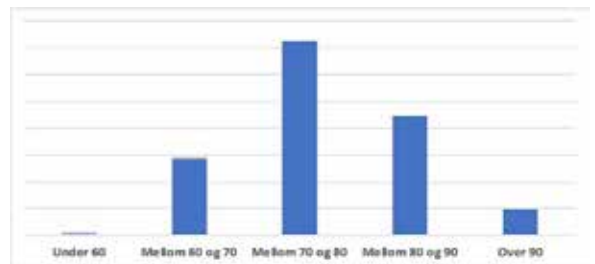
Foto: Telenor

Stor aldersforskjell

Selv om den typiske telepensjonist er mellom 70 og 80 år, viser medlemsregisteret at det er så mye som 50 års aldersforskjell mellom eldste og yngste medlem.

I vårt handlingsprogram forplikter vi oss til å ivareta felles økonomiske, sosiale, helse- og velferdsmessige, samt kulturelle interesser. Spørsmålet vi må stille oss er hvordan vi skal nå alle aldersgruppene. Samtidig vil yrkesbakgrunnen påvirke medlemmenes interesser.

Vi setter derfor av tid til en meningsutveksling om hvordan målsettingen

i handlingsprogrammet kan nås. Målet er å legge et grunnlag for å definere målgrupper og tema både for medlemsmøter og turer, samtidig som det kan være attraktivt for verving av nye medlemmer.

Valgkomiteen i mål

Blant flere interessante saker på agendaen, så knytter det seg alltid noe spenning til valget. Valgkomiteen har en svært viktig oppgave med å finne gode kandidater som vil være med å drive forbundet videre i landsmøteperioden 2023 - 2025. Vi spurte leder i valgkomiteen om arbeidet går greit, eller om noe har bydd på utfordringer. Komiteens svar gir en god status etter et godt gjennomført arbeid.

Gode Telepensjonister

Valgkomiteen har vært i arbeid noen uker nå, og vi er i mål med å dekke inn personer i alle verv. Komiteen har delt på oppgaven med å ringe rundt til potensielle kandidater. Etter komiteens skjønn så blir det en brukbar geografisk balanse.

Vi har innstilling klar på tre varamedlemmer. Hvis forslag om å redusere varamedlemmer i landsstyret fra tre til to medlemmer går gjennom på landsmøtet, så har vi informert tredje vara om det.

Vi skulle gjerne hatt flere potensielle kandidater, men er fornøyd med de vi har fått med.

Valgkomiteen var litt skuffet over at ikke styret fant midler til å innkalle til et fysisk styremøte sammen med valgkomiteen i februar. Valgkomiteen ser det slik at det er forskjell på pandemi-tid og normal tid.

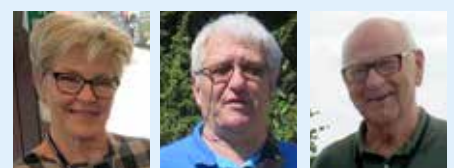
Nå er det litt finpuss som står igjen før vi leverer fra oss en innstilling.

Valgkomiteen håper på et flott landsmøte.

I tillegg til meg består valgkomiteen av Anne Stødle og Jan Riddervold.

Vennlig hilsen

For valgkomiteen, Ulf Rathe, leder

Fra v. Anne Stødle, Haugesund, Jan Riddervold, Lillehammer og Gjøvik og Ulf Rathe, Bergen og Hordaland.

Togpassasjerer og utfordringer

Som medlem i SAKO får Telepensjonistenes Landsforbund fra tid til annen oversendt saker som er sendt på høring. I januar kom følgende invitasjon, der det blant annet sto følgende: *Pensjonistforbundet skal gi innspill til Samferdselsdepartementet på en høring om jernbanepassasjerers rettigheter og plikter. Til dette ønsker vi selvsagt også at SAKO-organisasjonene vil bidra med innspill til et felles hørings svar. Dette angår eldre og pensjonister som benytter seg av jernbane som passasjerer, og handler særlig om tilgang til billetter og informasjon.*

Høringsdokumentet ble sendt til samtlige lokale telepensjonistforeninger med oppfordring om å gi innspill til et felles svar fra forbundet. Naturlig nok var det foreninger som er «tette» på jernbanen som engasjerte seg i saken.

Telepensjonistenes hørings svar

1. Det er i Norge godt over 1/2 mill. mennesker som har lese og skrivevaner og som heller ikke behersker den digitale hverdag. Mange har også en enklere mobiltelefon uten de nødvendige apper. Disse trenger ofte hjelp av slekt, venner eller pårørende for å kunne gjøre de enkleste grep. Det er det offentlige som må legge forholdene til rette slik at de også kan få utført sine behov. De samme utfordringene har funksjonshemmede.

2. Forholdene må legges mest mulig til rette slik at det er enklest adgang, det vil si med heis eller rulletrapp til og fra perronger. Det må også være lett å bytte transportmiddel som til/fra buss, drosje og bil.

3. Det må være lett å kjøpe billetter. Kontanter må være et fullverdig betalingsmiddel, på alle transportmidler. Man skal ikke straffes for å bruke kontanter med f.eks. gebyrer. På stasjoner må det være mulig, der det er kiosker, å få kjøpt billetter i tillegg til på betalingsautomatene. Man skal ikke straffes for å betale på tog eller buss hvis man ikke har kjøpt billett på forhånd og betale billett eller tilleggsbillett uten ekstra kostnad på togene. Både billettautomatene og nettbestil-

ling kan være vanskelig for mange eldre.

4. Det er også viktig med informasjonstavler med stor og tydelig skrift, slik at alle kan se om transportmiddelet er i rute. Det er også viktig at det på tog og buss informeres om avvik i ruten, som f.eks. forsinkelser og hva som gjøres for å hjelpe deg. Det må være hjelp for eldre på perrongen. Slik det nevnes i høringsdokumentet artikkel 23. Det må være mulig for eldre å få hjelp av togpersonalet på toget i forbindelse med avstigning. Mange eldre tør ikke reise seg før toget stanser, og da har de svært liten tid til å rekke frem til døra for avstigning tidsnok. Dette gjelder i særlig grad dersom det er fullt på toget.

5. Ved forsinkelser må det komme fram hva slags rettigheter man har hvis du ikke rekker et transportmiddel eller må overnatte. Dette er et stort og forsømt kapittel. Ofte vises det til digitale løsninger for å få dekket det man måtte ha krav på. Blant annet burde konduktørene være flinkere til å opplyse om rettighetene.

6. Transportselskapene må bli flinkere til å samarbeide, ikke bare konkurrere. Det må være en ukomplisert overgang mellom billettsystemene for de ulike selskapene som driver togene i Norge.

7. I et lite land som Norge, burde det være nok med ett transportselskap. Da ville det blitt billigere og enklere å være kunde uansett alder og behov.

Webinar om fripoliser

Mange telepensjonister har fripoliser, og disse kan være vanskelige å forstå. For generell informasjon anbefaler vi webinar laget av Pensjonistforbundet: **Hvorfor taper pensjonister kjøpekraft når innholdet i lov om forsikringsvirksomhet er endret til fordel for livselskapene? Det, og mer får du svar på i webinar om fripoliser, med Thorstein Øverland.**

På telepensjonistenes hjemmeside finner du direkte link til webinar. Eller du kan gå inn på pensjonistforbundet.no og søke «webinar fripoliser».

For spørsmål om egen pensjon og fripoliser må du ta kontakt med Telenor Pensjonskasse. Nettsidene til pensjonskassen finner du på telenorpensjon.no.

Telepensjonisten har flere ganger skrevet om pensjoner, senest «Pensjoner – et vanskelig tema» av Finn-Egil Elster i bladets utgave nr. 3/22. Der har Elster et eget avsnitt om fripoliser. Bladet kan du finne på telepensjonistene.no.

Telepensjonistenes Landsforbund jobber kontinuerlig for å påvirke trygdeoppgjøret gjennom samarbeidet med Pensjonistforbundet. Vårt forbund jobber også aktivt mot Telenor Pensjonskasse, blant annet ved årlig å sende krav om regulering av pensjonene i pensjonskassen.

Merknad til nr. 3/22, side 5:

Det står i faktaboksen at fripolisene forvaltes av Storebrand. Dette er feil. Telenor Pensjonskasse forvalter og administrerer fripolisene selv.

Manuell telefon på video

Da vi snuste litt inne på Facebook-gruppen for telepensjonistene, så fant vi et innlegg fra telepensjonist Ove Sunde i Telemark lokalforening. Han mener at historien om den manuelle telefonen i Norge er ukjent for svært mange. Tre karer har derfor bestemt seg for å lage en video om utviklingen fra telegraf til automat-telefon, hvordan telefonen fungerte rent teknisk og historier rundt bruken. Vi applauderer selvsagt ideen, da vi selv nærmest er et historisk produkt fra den nevnte tiden, og ba om et innlegg i Telepensjonisten.

Vi er tre kamerater fra Grenlandsområdet med interesse for historie og video, og som nå ønsker å lage en video om historien til den manuelle telefonen. Videoen skal ta for seg historien fra starten i 1880 til nedlegging av Andebu sentral i 1974.

Historien skal illustreres med gamle bilder og både gamle og nye videoer. Mange av bildene er hentet fra Digitalt Museum, men vi har også videoer som viser lodding med Mox, linjebygging på museums-linja i Heddal, illegal virksomhet under krigen og betjening av sentralbord.

Vi skal montere et lite sentralbord for å vise hvordan et sentralbord fungerer, og lage kart som viser utbyggingen av landsomfattende trådlinj. Men vi skal også lage nytt materiale der vi skal spille inn videoer i stedet for bare å fortelle historiene. Mulighetene er mange etter hvert som det kommer til nye historier, for det finnes fremdeles mange som har erfaringer fra bygging, drift, betjening og bruk av den manuelle telefonen som vi håper kan krydre fortellingen.

Vi ønsker derfor å komme i kontakt med

personer som har historier - gjerne med et glimt i øyet - fra denne tiden.

Vi som skal lage denne videoen, er Bjørn Bremdal med erfaring fra NRK og TV2, Terje Norli med 24 års erfaring fra Telemuseet og Ove Sunde med erfaring fra produksjon av e-lærings-videoer i Telenor og Yara.

Ta gjerne kontakt med:
ove.ludvig.sunde@gmail.com,
mobil 905 21 271 eller PM.

Foto: Telemuseet

Forbundets eldste jubilerte

Telepensjonistenes forening Oslo, med sine 161 medlemmer, er den eldste lokalforeningen i forbundet vårt. Telegrafverkets pensjonistforening ble stiftet i 1957 for pensjonister i Telegrafverket (senere Televerket og nå Telenor) i Oslo-området. Foreningen er dermed inne i sitt sekstisjette år.

Før jul i fjor ble jubileet behørig markert, da foreningens leder Leif Thorkildsen ønsket sine medlemmer velkommen til kombinert jubileums- og julefest. Etter først å utbringe en skål for foreningen, som ble startet for 65 år siden, fortalte han om oppstarten og etableringen av foreningen.

Som seg hør og bør på en fest, kunne gjestene kose seg rundt bordet. Denne gangen med juletapas og noe godt i glassene, og festen varte til godt utpå kvelden.

Foreningen ble i forbindelse med jubileet omtalt i Telepensjonisten nr. 3 i fjor. Hvis du ikke har tatt vare på bladet, så finner du det på telepensjonistene.no.

Vi lar fire blide damer representere den gode stemningen på festen.

Fra v.: Berit Bragmo, Grete Henriksen-Alvès, Mia Wenger og Inger Anne Dokken.

Foto: Liv Norgren.

Årsmøtene vel gjennomført

Alle lokalforeningene har holdt sine årsmøter, og landsstyret har mottatt årsmøtedokumentene. Til sammen viser dette aktiviteten i forbundet, og som gir grunnlag for landsstyrets søknader om økonomisk støtte.

Aktiviteten i avdelingene er tilbake på 2019-nivå. Det er gledelig at koronaen ikke har ført til varig svekkelse, og at rekrutteringen faktisk har økt, nok til at medlemstallet totalt har stabilisert seg. Selv om vervekampanjen avsluttes 15. april, håper vi at lokalforeningene fortsatt jobber aktivt for å skaffe nye medlemmer.

Gjennomførte årsmøter betyr at alle har valgt nye styrever som sikrer videre drift. Det er ikke alltid lett å rekruttere nye tillitsvalgte, og det sitter alltid noen styremedlemmer som kunne tenkt seg avløsning, men som tar ansvar slik at foreningen fortsatt kan drive. Stor takk til dem! Sju foreninger (nesten hver fjerde forening) har fått ny leder, så det er en fornying også.

Økt aktivitet betyr økte utgifter. De fleste har igjen medlemsturer på gang, som jo koster. Dessverre ser det ikke ut til at inntektene øker i samme grad, slik at det blir driftsunderskudd for mange

foreninger. Tilskuddet fra Telenor har blitt kraftig redusert de senere årene, og tiden fremover er usikker. Totalt sett betyr det at økonomien, og mulighetene til å skaffe flere penger i kassa, stadig blir viktigere.

Noen lyspunkter er det likevel. Økte utgifter betyr økt tilskudd fra Staten i såkalt momskompensasjon. Når antall medlemmer holdes stabilt, slipper vi redusert støtte (fra NAV) som er basert på medlemstall.

Den økonomiske situasjonen blir et tema på det kommende landsmøtet.

Nytt styre i Fornebuforeningen

Kathrine Svendsberget forteller at Fornebuforeningen holdt sitt årsmøte 15. februar. Styreleder Greta Leinann Johansen ønsket de 53 medlemmene velkommen. Det er tre år siden forrige fysiske årsmøte ble holdt.

Møtet åpnet med ett minutt stillhet for de fire som gikk bort i 2022.

Einar Nymoer informerte fra Landsstyret og arbeidet mot Telenor for å øke reguleringen av pensjonene.

Nytt styre og nye medlemmer i komiteene ble presentert. De avtroppende styre- og varamedlemmene som var til stede, ble applaudert av årsmøtet og mottok hvert sitt gavekort. Nestleder takket den avtroppende lederen for godt utført arbeid og godt samarbeid i styreperioden, og overrakte blomster.

På grunn av pandemien har vi kun hatt tre ordinære medlemsmøter i 2022. Vi har blant annet hatt foredragsholdere som; journalist i Aftenposten Ingrid Brekke med tema Angela Merkel og Tyskland etter henne, og psykolog Sissel Gran med tema

Inni er vi alltid unge.

Vi hadde to utflukter på våren; Munchmu-seet og Roseslottet.

Turkomiteen arrangerte turer til Seiersten skanse, Oscarsborg og Ramme gård i juni, Blaaferveverket og Lauvli i august og Trondheim med blant annet Ringve museum og Nidarosdomen i desember.

Vårturen i år går til Bretagne i Frankrike.

Vi leier lokaler i Møllergata 10. Tilgjengeligheten til lokalene har tidvis vært ganske vanskelig siste året, først på grunn av et ventilasjonsprosjekt som gjennomføres i hele bygget, og deretter som følge av arbeid i gatene utenfor i tilknytning til bygging av nytt Regjeringskvartal.

Økonomien ved inngangen til 2023 er bra, selv om driften gikk med underskudd i 2022. Det er 269 betalende medlemmer ved nyttårsskiftet. Det er bedre enn forventet, men medlemsmassen blir eldre og det antas at antall medlemmer vil synke fordi potensialet for nye medlemmer synker. Det er også mindre deltakelse på møtene enn før pandemien.

Avtroppende leder Greta Leinann Johansen

Det nye styret fra v.: styremedlem Svein Ivar Brauti, kasserer Ingrid Håheim, nestleder Anne Sørlie Johansen, vara Torunn Dahl, sekretær Sigrid Talleraas, styremedlem Kathrine Svendsberget og leder Einar Nymoer. Avtroppende sekretær Brit Fredriksen var ikke til stede da bildet ble tatt.

Godt oppmøte i Glåmdal

- Årsmøtet i Glåmdal lokalforening samlet hele 46 medlemmer, noe som er kjempebra, forteller en godt fornøyd leder, Aina Holen.

På bildet ser vi henne overrekke blomster til Gerd Paulsen som takk for innsatsen i styret. Gerd har lagt bak seg 12 år som styremedlem, mange av disse som kasserer.

Etter møtet ble det servert lapskaus, kaffe og kaker. Og som vanlig på møtene ble det utlodning.

→ Årsmøter fortsetter side 15

Telemuseets historie

Vi må tilbake til jubileumsutstillingen på Frogner i Kristiania i 1914. Da utstillingen var over skulle en del av gjenstandene gi grunnlag for et Norsk teknisk museum. Telerelatert utstyr gikk under den kategorien. Gjenstandene ble først lagret i kjelleren på Vikingskipsmuseet og senere i en aluminiums hall på Bygdøy.

Arve M. Nordsveen, Lillestrøm lokalforening

I 1959 fikk museet sitt eget hus på Etterstad i Oslo. Det første gjennombruddet kom imidlertid med åpningen av Teknisk museum på Kjelsås i 1986. Televerkets direktør, Kjell Holler, hadde ingen sans for at det skulle brukes penger, sikkert etter hans mening, på unyttige saker. Et reklamebyrå overtok dermed utstillingen og de ansatte.

Norsk Telemuseum

I 1992 kom Tormod Hermansen inn i bildet. Hans interesse for historie skulle vise seg å komme hele landet til gode. Norsk Telemuseum ble opprettet på et møte i Trondheim i oktober samme år.

Nå begynte planene om å få organisert et etatsmuseum på linje med Jernbanemuseet og Forsvarsmuseet.

I lengre tid hadde entusiaster samlet gjenstander, foto og dokumentasjon som hadde blitt lagret i Televerkets bygninger.

Vi fikk tilgang til to fjellhaller. Under Ekeberg, ble det i 1953, under den

kalde krigen, sprengt flere haller. Den ene tilhørte Telegrafverket. Her fant vi et beredskapslager med blant annet reservebatterier til manuelle sentraler og sprenging, og sikre telefoner merket Siemens & Halske 1967. Utstyret lå ubrukt på vent hvis det aller verste skulle hende, det vil si en ny krig.

Samtidig fikk vi overta en lignende hall i Fet. Her ble det lagret utstyr vurdert som verneverdig.

Teknisk museum overtok

Det ble behov for mange folk i oppbyggingsfasen, og jeg kom inn via Televerkets Nye Muligheter i 1993. I 2017 ble Telemuseet overtatt av Teknisk museum, og sammen med gjenstander, foto og dokumentasjon ble jeg med og fortsatte i jobben fram til jeg fylte 70 år.

Det første året reiste vi mye rundt og samlet alt vi kunne få av telehistorie.

Telemuseet var svært desentralisert. Mange hadde samlet, og det ble

opprettet underavdelinger i Hammerfest, Alta, Tromsø, Lødingen, Sandnessjøen, Trondheim, Kristiansand, Vang ved Hamar og Rundemannen ved Bergen for å nevne noen.

Kanskje den viktigste var og er Sørvågen i Lofoten. Her var landets første trådløse telegrafforbindelse til øya Røst, noe som viser viktigheten av Lofotfisket.

Nå er de fleste nedlagt som egne samlinger. Gjenstandene er tatt vare på, og i flere tilfeller har avdelingene blitt en del av andre museer.

Kunnskapsformidling

Etter hvert ble vi lagt merke til for god kunnskap innen telehistorie.

Da media begynte å lete etter svar på saker angående telehistorie, kom henvendelsene til oss. For meg ble det mange turer til NRK radio, noen mindre private stasjoner, NRK fjernsyn og TV2.

Med andre ord, vi fikk lov til å sette oss inn i ei historie ingen andre hadde.

VISSTE DU AT

Telemuseet har gitt ut flere bøker hvor egne ansatte har skrevet og bidratt.

Vi nevner noen:

- «Telefonen» telefoner brukt i Norge 1880 – 2000, skrevet av Anne Solberg og Terje Ellefsen.
- Historier om kvinner som jobbet i Telegrafverket og gjorde sin innsats i motstandsbevegelsen under krigen: «De gjorde sin innsats og mer enn det», redigert av Lillian Krokan.
- En selvbiografi fra tida som telesjef og ordfører i Finnmark: «En søring nordpå», skrevet av Rolf Køste.
- Da Telemuseet markerte 40 år med mobiltelefon i 2006 kom det to bøker: «Det piper og synger over alt», skrevet av Henrik G. Bastiansen. «Mobilen» mobiltelefoner i Norge 1966 - 2006, skrevet av Arve M. Nordsveen.
- Bok om telefonkiosken: «Norges lille røde», skrevet av David Brand, foto Madelaine Brand, research Arve M. Nordsveen.

De fleste bilder i bøkene er tatt av museets fotograf Cato Normann.

Arve Nordsveen intervjues av Kommunikasjons-sjef Kathrine Daniloff i forbindelse med at det var 100 år siden den første automatiske telefon-sentralen i Oslo, 7A sentralen, ble satt i drift i 1921.

Deretter kan vi takke media for at den ble formidlet videre.

Nytt utstyr blir historie

På to plan satt vi på historier ingen andre hadde.

Da mobiltelefonen var i ferd med å utkonkurrere fasttelefonen, begynte vi å samle på mobiltelefoner. Alle nye typer ble kjøpt og registrert. Vi var tydeligvis de eneste som forsto at nye ting også var museumsgjenstander. På kort tid hadde vi landets, kanskje verdens største samling av mobiltelefoner.

Det andre var en nærmest komplett samling av telefonkataloger. Jeg må ha hatt flere hundre saker der svaret er funnet via katalogene. Alt fra å hjelpe skolelever med særoppgaver til slektsforskere og gamle politisaker som blir tatt opp på nytt.

Tele og datautstillingen ett år

Den 7.april 2022 åpnet Teknisk museum en tele og datautstilling.

Mesteparten av denne utstillingen er hentet fra samlingen på Fet. I tillegg kom 7A sentralen fra Frogner i Oslo, Telegraf-verkets første automatsentral satt i drift i Oslo 23. januar 1921. Opprinnelig var den på 10.000 nummer. Delen som vises i utstillingen inneholder ett rekk av hver del, altså en komplett 7A sentral på 20 nummer.

I 2017, da Telenor ikke ville bruke mere penger på museum, kom heldigvis Teknisk museum inn i bildet. De tok over samlingene, og de ansatte fikk valget mellom sluttpakke eller ansettelse på samme vilkår som vi hadde hatt i Telemuseet. Jeg valgte det siste og fikk fire fantastiske år i arkivet på Kjelsås.

Hovedjobben var å ta seg av alt som hadde med telehistorie å gjøre.

Vi som kom fra Telemuseet, ble veldig godt mottatt. Ledelsen på Kjelsås roste oss for hva vi hadde fått til.

Uten Telemuseet hadde ikke denne utstillingen vært mulig å få satt opp.

Kronologisk oversikt

1914 Rikstelegrafene med egen stand på Jubileumsutstillingen på Frogner, hvor de viste utviklingen av telegraf og telefon.

1932 Teknisk Museum ble etablert på Bygdøy, telehistorien var en del av prosjektet.

1955 Telegrafverket fylte 100 år. De satte opp en aluminiumshall på Bygdøy hvor den telehistoriske utviklingen ble vist.

1959 Teknisk Museum flyttet inn i nye lokaler på Etterstad. Telegrafverket disponerte 200 m², utstyr fra aluminiumshallen ble flyttet hit.

1986 Teknisk Museum flyttet til Kjelsås. Televerket fikk avdelingen «Teleutstillingen».

1992 Norsk Telemuseum ble stiftet.

2002 Norsk telemuseum ble opprettet som egen stiftelse.

2018 Telemuseet ble overtatt av Teknisk Museum.

Den gamle telefonsentralen i Kongensgate 16, Skien. Foto: R. Nyblin

Telefonapparat Siemens & Halske, modell 1911. Dette apparatet ble installert hos abonnentene i Skien i 1920. Ble senere kalt Skiens telefonen.

Foto: Telemuseets samlinger

Interiør fra den gamle Siemens & Halske sentralen. Fotograf ukjent

Norges første helautomatiske telefonsentral

I år er det 103 år siden Norges første helautomatiske telefonsentral ble satt i drift i Skien - i 1920.

Terje Norli, tidligere ansatt ved Telemuseet/Telemark lokalforening

På slutten av 1900-tallet opplevde Skien en industriell revolusjon - folketallet hadde økt eksplisivt. Kommunikasjonen med resten av landet var god, både gjennom direkte jernbane til hovedstaden og skipstrafikk både innenlands og utenlands. Men telekommunikasjonen hadde ikke klart å følge med i denne utviklingen. Allerede i 1902 fikk telegrafbestyrer Eugen Abrahamsen i Skien oppdrag å se på muligheten av å skaffe byen et nytt telefonsystem. Det ble diskutert tre forskjellige systemer: Helautomatisk, halvautomatisk og manuelt centralbatterisystem.

De to sistnevnte systemene hadde man allerede installert flere steder i Norge, og en delegasjon fra Skien var på befaring på disse stedene. Men det ble ikke riktig fart i sakene før delegasjonen fra Skien i 1911 var i München for å se på en helau-

tomatisk sentral som var satt i drift med 3000 nummer. Etter befaringen uttalte delegasjonen "Vi blev fuldt overbeviste om det helautomatiske telefonsystems fuldkommenhet."

Bestyrer Abrahamsen og hans stab la frem et forslag om innføring av et helautomatisk telefonsystem i Skien for selskapets generalforsamling den 16. juni 1916. Forslaget ble vedtatt med 128 mot 7 stemmer. Denne avgjørelsen skapte stor røre i byen, og vi kan igjennom byens aviser lese forskjellige innlegg for og imot en slik avgjørelse. Det var flest imot, og som en sint innskriver sa i sitt innlegg i avisen Varden: "det er letvint nok at faa istand forbindelser naar bare maskineriet blir holdt i jorden, og en kan nu og da spare litt tid. I MØRKET KAN MAN IKKE BRUKE DEN DA EN MAA SE AT SVINGE STILLSKIVEN VED OPRINGNINGEN."

Man fikk inn to aktuelle tilbud – ett fra Western Electric Co på kr 264.308.00 og ett fra Siemens & Halske på kr 194.180.00. Man valgte det siste og bestilte en sentral på 1800 nummer.

Den gamle Frikirken i Kongensgt 16

ble innkjøpt. På grunn av krigen og den vanskelige etterkrigstiden ble det problemer med levering av utstyr fra Tyskland, og det ble ikke startet montasje før i 1919. Men endelig påsken 1920, natten mellom skjærtorsdag og langfredag, kunne en sette den nye sentralen i drift. Samtidig gikk man over til ny avgiftsberegning med samtaleavgift + fast kontingent inkludert 500 frisamtaler i halvåret. Totale kostnader for ny sentralen, kabelnettet og nytt hus kom på 470.000.00.

Denne sentralen var i drift i Skien frem til 01. mars 1952 da en ny AGF sentral sto ferdig i nye lokaler i Skien - i Kongensgt 20. Den gamle sentralen ble revet og mesteparten kassert. Ingen hadde tenkt på å ta vare på den gamle sentralen, før man i begynnelsen av 60-åra kom over en bortgjemt gjenstand i en kjeller i Skien som viste seg å være deler av den gamle Siemens sentralen. Da var ikke vegen lang til Fylkesmuseet i Telemark og oppbevaring der. På den måten har vi spart på deler av denne sentralen som var en viktig hendelse i vår telekommunikasjons historie.

Da storflommen kom til Tretten

Året var 1995. Flommen kom i pinsa dette året. Den gangen hadde jeg driftsansvaret for landsnettfiberen gjennom hele Gudbrandsdalen. Værmeldingen hadde varslet storflom i pinsehelga, og det stemte bra. Vannet kom nedover hele dalen i store mengder, og mange eiendommer fikk store skader. Ett sted hvor det gikk ekstra galt var ved elva Moksa i Tretten sentrum.

Morten Valler, Lillehammer og Gjøvik lokalforening

Morten Valler (t.v) og Svein Sollien var oppfinnsomme nok til å hente kabel over Moksa med fiskestang.

Jeg ble oppringt av driftssentret som fortalte at det var brudd på fiberkabelen i nærheten av Tretten. Det tok ikke lang tid før jeg var på Tretten. Jeg fikk kjørt så langt som til Shellstasjonen, og der møtte jeg vannet på E6. For å orientere meg parkerte jeg og gikk nordover. Plutselig møtte jeg kjøttdisken til kjøttforretningen Rognstad. Disken kom flytende på E6.

Flommen tok fiberen

Sammen med Svein Sollien, som den gang jobbet på Lillehammer, gikk vi langs elvebredden til stedet der vi visste at fiberen krysset elva. Vi hadde jo en tanke på hva som hadde hendt da Moksa

3M manuell fiberskjøt

gikk fullstendig utover sine bredder. Og ganske riktig, her var fiberen revet tvers av.

Nå måtte vi sammen legge en plan, stort sett hele Gudbrandsdalen var uten forbindelse. Hva gjør vi? Elva var flomstor, og det var farlig å bevege seg for nær elvekanten.

Flere hus var tatt av vannmassene, og vi kunne ikke ta noen unødig risiko. Mens vi planla jobben, raste enda flere hus ut i Moksa.

Men som Egon i Mot i brystet sa: «Vi har en plan»!

Fiskestang i kaoset

På Samvirkelaget kjøpte vi fiskeutstyr med både stang og snelle. Folk trodde nok at vi ikke kunne være helt kloke som ville ut å fiske da det var vann over alt.

Tilbake til bruddstedet kom den ene av oss seg over på den andre siden av elva. Hvordan vi greide det husker jeg ikke, men vi måtte nok kjøre en lang omvei langs den gamle veien.

Dermed kunne jeg stå jeg på den ene siden av elva og Svein på den andre siden. Jeg brukte fiskestanga og kastet

over til der Svein sto. Etter tre-fire kast greide Svein å få tak i sena og søkke. Der festet han et tau, og jeg sveiva inn. På den måten hadde vi etablert trekketau fra elvekant til elvekant.

Jeg hadde beredskapskabel i bilen, og denne dro vi over den fossende Moksa. Nå hadde vi hel kabel over elva. Denne skulle skjøtes mot tampen som gikk både nordover og sydover før vi kunne sette lys på systemet.

Den gangen hadde vi kun ei skjøte-maskin for fiber (Simens FSU 850 tror jeg var navnet). Gutta som skjøtte fiber kom og etablerte hel kabel på den ene siden. På den andre siden brukte vi 3M sin manuelle fiberskjøt. Hvis du var nøyaktig var det greit å skjøte med tap på under 0,3 dB.

Kabelen reparert

Vi fikset sambandet ved å være litt kreative, og ved å kjøpe fiskestang da alt rundt oss bare var kaos. Jeg tror ikke det var så mange som kjøpte fiskeutstyr den dagen.

Dette var en liten historie i fra min tid med fiber, som jeg vil huske så lenge jeg lever.

Skosmurning og anna smurning

Harald Jarl Runde i Sogn og Fjordane lokalforeining er en flittig bidragsyter til bladet vårt. Han sier sjøl at historien han her kommer med ikke akkurat er tele-stoff. Vi synes uansett den er ganske aktuell - nå som vinteren snart er over - stell godt med støvlene før de settes bort til neste vinter.

Frå kring 1910 og utetter på byrjinga av 20-talet, var det nokre gode torskefiske på Sunnmøre. For å få ut «meirverdien» av fangsten, organiserte båtlaga i bygda der eg vaks opp, seg med 2 – 3 tranbrenneri. Tranen vart tappa på små fustasjar og levert til oppkjøparar i Ålesund. Avfallsproduktet – dragset – vart samla i tønner. Om eg ikkje tek feil, vart det brukt som gjødsel.

Skulevegen til far gjekk forbi eit av desse brenneria. I den tida var det heimesydd lersko som gjaldt. Så på veg til skulen, brukte han og kompisane å stikke innom brenneriet og stikke skorne ned i dragsetønna: Så stor stas med skinande blanke og nysmurde sko!

Elles var det lyse – råtran – som var vedundermiddelet, heilt fram til mi tid. Oppskrifta var enkel: Fiskeslo og mindreverdige lever vart samla i ei gammal gryte. Feittet som flaut opp, vart kalla lyse. Hadde ein sprokne nevar, sår hals, gniksa det i slipesteinåsen eller var det ein gammel uthusvegg som såg «shabby» ut, var det lyse som gjaldt.

Min påstand: Tran i det heile, er mykje meir helsesamt enn alle dei rådyre og vedunderlege middela me betaler for i helsekostforretningane. Men læraren likte ikkje dei blanke og skinande skorne, fortalde far.

Elles kan det vel vere ein og annan telepensjonist som enno brukar lersko både til fest og turbruk? Og ikkje har tilgang til drags eller lyse? I så fall, fann eg ei oppskrift i avisa Postbudet.

For ordens skuld: Eg har ikkje prøvt oppskrifta!

Man tager 2 lodd småskåret kautsjuk (Gummi elasticum; Viskelæder), smelter det i et glasseret kar over en svag kullild, tilføier en lille spiseskje full linolje-fernis og rører det bestandig om.

Hvert femte minutt tilføier man en lignende kvantitet linolje-fernis, indtil der fremkommer en flydende jevn masse. Dog må der ikke tages mer end 6 lodd linolje-fernis.

Nu tager man det hele fra ilden og rører endnu 1 lodd fisketran og ligeså meget terpentinolje vel om deri. Denne blanding gjør læderet vandtæt og holder det meget bøieligt.

Postbudet, Volda 31/5-1843.

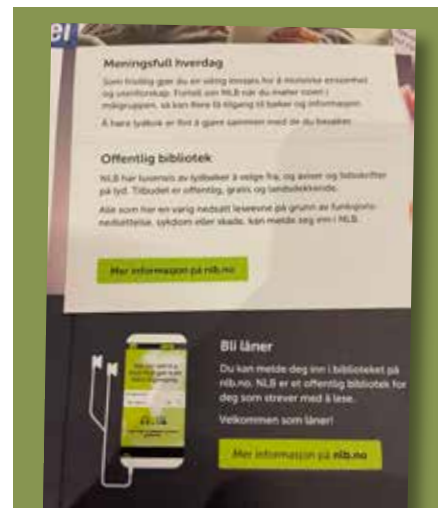
Ny lesekiosk

Den første lesekiosken på Hamar blir å finne på Norsk jernbanemuseum. Den ble åpnet i mars i forbindelse med Nordisk poesifestival – Rolf Jacobsen-dagene på Hamar. Kiosken ble offisielt åpnet med lesning ved Tore Stenersen, Rolf Jacobsens Venner og lyriker Ted M. Granlund.

Lesekioskene er lett kjennbare for oss som har levd en stund. Over 100 røde

telefonkiosker er nå fylt av bøker, og lesekiosken på Hamar er nummer 116 i rekken.

I lesekioskene kan du ta med deg en bok, eller sette igjen favorittboka di, slik at andre kan lese den. Det er Hamar bibliotek og Norsk jernbanemuseum som står bak kiosken på Hamar.

Visste du at

Norsk lyd- og blindeskriftbibliotek (NLB) er et offentlig bibliotek som produserer og låner ut lydbøker og punktskriftbøker. Tilbudet gjelder for alle som strever med å lese trykt tekst.

Det er gratis å låne, og lydbøkene kan strømmes fra NLBs nettsider. Med appen Lydhør kan du kose deg med å høre lydbøker på smarttelefon og nettbrett.

Tele-hyttene på Facebook

Stiftelsen Telenor Hytter har opprettet en egen Facebook-gruppe som har blitt veldig populær på kort tid.

Vi meldte oss inn, og der står følgende hilsen fra administrator Bente K. Mannseth: *Velkommen til Stiftelsen Telenor Hytter sin Facebook side. Denne siden er tenkt som et tilbud til Telepensjonister som benytter Telenorhyttene.*

Her kan du få informasjon fra stiftelsen om bookingperioder, nyheter og oppgraderinger. Du kan også legge ut innlegg, stille spørsmål og utveksle erfaringer med andre brukere.

Gruppen er administrert av Stiftelsen Telenor Hytter. Velkommen!

Gunhild Granum Skoglund

- Vi i hyttestiftelsen vil nå bruke denne Facebook-gruppen til å gi samme informasjon til telenorpensjonister som til Telenors ansatte (via Workplace på jobb), presiserer Bente Mannseth.

- Hvem som helst kan legge ut innlegg i gruppen. Det kan være spørsmål om hyttene, erfaringer eller annet. Bilder er også velkomne, sier hun.

- Å være medlem i Facebook-gruppen gir kun tilgang til informasjon, ikke til å leie hytter. Vi har derfor ingen restriksjon på hvem som kan bli medlem på Facebook, forklarer Mannseth.

Bekreftet telepensjonist

Dersom du vil bli medlem av Facebook-gruppen, må du først søke opp *Stiftelsen Telenor Hytter*. Der finner du en «knapp» for å bli tatt inn som medlem. Deretter kan du klikke deg videre til bookingssystemet CabinWeb og opprette din egen konto. Det må du nemlig for å se alle de fine hyttene rundt om i landet og for å søke om leie.

Esben Smistad opplyser på Facebook-

siden, at det på grunn av stor pågang kan ta tid før brukere av CabinWeb blir godkjent: - Vi må sjekke med Telepensjonistenes Landsforbund før vi godkjenner forespørsler, derfor kan det gå noen dager før du får tilgang, forklarer han.

Så snart hyttestiftelsen får bekreftet at du er telepensjonist får du tilgang til CabinWeb, og du kan gå i gang med å planlegge hytteturer.

Har du spørsmål om registrering osv. i CabinWeb, kan du sende en e-post til telenor.support@cabinweb.no.

Stiftelsen Telenor Hytter

Jutulhogget på verdensliste

Foto: Ole-Thorstein Ljøstad/anno Norsk skogmuseum

I følge sagnet var Rendalsjutulen på ferde, han ville hogge ei fjellkløft for å føre elva Glomma over i Rendalen. Det gikk ikke så bra. I siste liten ble han stoppet og slått i hjel av Glåmdalsjutulen.

Jutulhogget er en canyon i Alvdal og Rendalen i Innlandet fylke. Juvet ble verna som naturreservat i 1959.

Som ett av de første 100 stedene i verden, havnet Jutulhogget i Østerdalen sist høst på listen over geologiske landemerker med stor betydning for å forstå jordas historie.

Mer enn 200 eksperter fra nesten 40 nasjoner og ti internasjonale organisasjoner foreslo aktuelle geosteder. 181 steder fra 56 land ble evaluert, og de første 100 ble valgt. Jutulhogget ble et av dem.

Juvet er 2,5 kilometer i lengde og de stupbratte fjellveggene er over 200 meter på det høyeste. Juvet har for øvrig samme navn som Jutulhogget i Rondane.

Treffrommet

Møtestedet vårt i Telekvartalet begynner å ta form, og etter siste uttalelse fra distriktdirektør Bestorp, tror han det skal bli ferdig muligens i månedsskiftet januar/februar.

Det har tatt tid, men når en venter på noe godt venter en ikke forgjeves. Tenk å ha et sted å gå når en er i byen, slå av en prat over en god kopp kaffe, eller koble av, lese en avis eller titte i en bok.

Ja, bøker, ja! Vi har vel 100 bøker å starte et bibliotek med, men vi trenger mange flere skal biblioteket virke etter sin hensikt. Har du en pen brukt bok til overs, så gi den til Pensjonistforeningen. Du kan levere den til vaktmesteren i Telekvartalet eller i resepsjonen i Universitetsgata 2, Teledirektoratet. Mange takk!

Telepensjonisten nr. 1/74

Telefonutgiftene kan komme til å knekke mange eldre

For alle eldre, vesentlig med minstepensjon, vil situasjonen fra nyttår bli betydelig innstrammet, idet det skal bli periodetelling også på lokalsamtaler.

Vi ser i dagspressen reportasjer som forteller hvorledes situasjonen er nå – altså før prisøkningen, som vil gjøre Norge til verdens dyreste land når det gjelder telefonutgifter.

En dame som er lenket til rullestolen og bare har telefonen som kontakt, betalte et av de siste kvartaler kr. 1 200,- og måtte i 14 dager leve på graut. Neste kvartal var regningen på kr. 800,-. Jeg har aldri følt meg så isolert som nå, sier hun. Er telefonen bare for de rike i samfunnet?

Generaldirektøren for Televerket, Per Øvre-gard, er klar over at prisforhøyelsen vil bli en belastning for svært mange, ikke minst for pensjonister, men Televerket kan ikke drive sosial virksomhet. En er pålagt av Stortinget å drive forretningsmessig!

Generaldirektøren nevner at mange har ment at Televerket burde innføre en slags honnørtelefon for trygdede, uføre og andre syke. Politikerne har diskutert en slik ordning, men det er ikke blitt noen realitet av det. Og så legger han til: Det primære for Televerket er at regningene betales og ikke hvem som betaler dem.

Telepensjonisten nr. 1/75

Grav først, spør siden

Det var fredag middag. Hans og Erik skulle grave grøft for innføring av 2 nye fjernkabler til en koplingskiosk utenfor Mjøndalen.

Gravingen var komplisert. De hadde måttet forsere seigt jordsmonn, med røtter både på kryss og tvers. Nå var de nesten nede på den foreskrevne dybde, og så skulle det altså komme tilsyne to nye «røtter»! Forbannet. Men, siden det tross alt var en stund igjen av arbeidsdagen, var det bare å gyve på.

Seigere røtter skulle man lete lenge etter. Karene hugget og slet det beste de kunne, først den ene rotgrenen, og deretter den andre. Fanden ta hele gravearbeidet. Den slags jobb som dette skulle folk få billig av Hans og Erik!

Endelig kunne de tørke svetten. Etter nesten å ha ødelagt både øks og spader, og slitt og presset med hakke og spett, var

røttene endelig kuttet.

Hans og Erik kunne endelig ta sin velfortjente hvil – mens deres siste kraftanstrengelse hadde medført at over 1500 telefonabonnenter i Mjøndalen plutselig var uten telefonforbindelse. «Røttene» var nemlig 2 1000-pars kabler!

Nå var vel det å kutte kabler under anleggsarbeid ikke uvanlig. Noen hver kunne komme i skade for å gjøre det.

Det som gjorde denne miséren til en så god historie, var at den ble begått av folk fra Fjernkabelavdelingen. Denne opphøyde enhet. Saken ble heller ikke bedre ved at lokale montører måtte rykke ut for å ordne opp i forholdet.

Som kjent er skadefryden den mest ektefølte glede!

Teleralerne/Kåre Aarvik

Til ettertanke

En gang, når du føler deg utlært, en gang når du har nådd livets høydepunkt, en gang, når du synes, at du er bedre enn de fleste - . En gang, når du føler, at tomrommet etter deg aldri kan fylles, gjør da bare slik, og ditt sinn blir stille og ydmykt: Ta en kanne og fyll den med vann. Stikk din ene hånd ned i vannet og løft den siden opp igjen. Det hull din hånd etterlater seg i vannet viser, hvor meget du vil savnes. Du kan plaske så meget du vil, mens hånden er i vannet, og du kan derved avstedkomme bølger, men opphører du bare ett eneste minutt, så er vannet like rolig som før. Hva som helst du sysler med i livet, gjør ditt beste, men glem ikke, at uerstattelig er ingen.

Kinesisk dikt

Telepensjonisten nr. 1/74

... etter kl. 1700

Telestyret har bestemt at man heretter skal bruke teller når det telefoneres innenfor et bestemt klokkeslett om dagen. Det vil si innenfor den tid alle fabrikker/kontorer (offentlige) har mest bruk for den.

Tankegangen bak denne bestemmelse er å eliminere privat telefonering mest mulig, slik at trafikken kan gli bedre i forretnings-tiden, samt at man skal fatte seg i korthet.

Alt dette er sikkert bra nok når det gjelder belastningen på telefonnettet, men hva med alle de private som må bruke telefonen i den tiden telleren virker, jeg tenker da i første rekke på de gamle som må ringe om formiddagen, det være seg et offentlig kontor, en lege eller en person som de skal snakke med. Ved siden av dette har de vanskelig for å uttrykke seg, kan ikke beregne tiden skikkelig, og sekundene går – og de går fort. Jeg vet om et tilfelle hvor en dame skulle ringe et offentlig kontor, det tok nesten 10 minutter før hun kom fram til den rette person, ene og alene fordi sentralbord-damen ikke fant fram til den rette person.

Man kan spørre: «Skal man straffes på pungen fordi Televerket ikke får nok midler?»

Temo, Telepensjonisten nr. 2/75

Telepensjonistene Lillehammer og Gjøvik

Da lokalforeningen på Gjøvik ble nedlagt i 2017, valgte noen av medlemmene overgang til Lillehammer lokalforening. Flere har meldt seg inn etter hvert.

Gunhild Granum Skoglund

-Vi er veldig glade for at vi har medlemmer fra Gjøvikområdet, og vi ser at flere unge pensjonister også melder seg inn. Den totale medlemsmassen, på nærmere 150 telepensjonister, bør dermed deles inn i målgrupper i forhold til både alder, yrkesbakgrunn og bosted, sier leder Jan Riddervold.

Nytt navn

-Vi som sitter i styret, jobber nå målrettet med dette, sier Riddervold og poengterer at det er spesielt ønskelig at flere fra Gjøvik vil melde seg inn.

Ett av tiltakene ble å endre navnet på lokalforeningen. Forhåpentligvis kan det bidra til at absolutt alle føler tilhørighet til den samme foreningen.

Navneendringen ble enstemmig vedtatt på årsmøtet 2023. Lillehammer Telepensjonistforening ble endret til Telepensjonistene Lillehammer og Gjøvik.

Stor aldersforskjell

Utdfordringen er å invitere til medlems-

møter med tema som interesserer de forskjellige målgruppene. Det samme gjelder for turer. Det sier seg selv at de eldste oftest er fornøyd med en dagstur, mens de yngre gjerne tar lengre turer. Det er opptil 30 års aldersforskjell, og det er viktig at alle finner seg til rette og kan delta på aktiviteter som de synes passer.

Bakgrunn for navneendring

Vi spurte tre av årsmøtedeltakerne, bosatt i Gjøvikområdet, om de mener at navneendringen betyr noe for medlemmer utenfor Lillehammerområdet.

De svarte ved å oppsummere bakgrunnen for valg av nytt navn.

Gjøvik telepensjonistforening slet med å få folk inn i styret og ble derfor nedlagt for fem år siden. Samtidig hadde noen pensjonister fra det tekniske miljøet startet uformelle månedlige kaffetreff. Treffet fikk "påfyll" fra Plan-, Kundeservice- og Leveransmiljøene på Gjøvik ettersom nye pensjonister kom til. Etter hvert telte vi 10-15 menn i en "Herre-treff", som fortsatt møtes regelmessig hver måned.

Treffene fikk etter hvert besøk fra styret i Lillehammer Telepensjonistforening med tilbud om medlemskap. Mange slo til, og et mindre kaffe-miljø av damer ble også med på tilbudet. Sammen

med noen som allerede var medlemmer av foreningen på Lillehammer, førte dette til at det nå er 29 medlemmer i Gjøvik-, Toten- og Landområdene.

Antall medlemmer, og at Gjøvik i noen år har vært representert med styreverv i Lillehammer, er bakgrunnen for forslaget om å innlemme Gjøvik i det nye navnet på foreningen.

Vi fra Gjøvik håper det nye navnet kan hjelpe både med verving av flere medlemmer og aktiviteter på Gjøvik. Samtidig jobber vi for å få til felles møter med Gjøvik og Lillehammer siden vi er i en og samme forening. Vi erkjenner imidlertid utfordringen i at avstanden mellom stedene avskrekker en del.

Karene fra Gjøvik håper det nye navnet bidrar til flere medlemmer.

Fra v.: Kalle Inderberg, styremedlem Ole-Albert Evensen og Per Kolbjørn Bjørseth.

KONTAKT OSS

Personvernerklæringen for Telepensjonistenes Landsforbund finner du på [telepensjonistene.no](https://www.telepensjonistene.no) om oss. På [telepensjonistene.no](https://www.telepensjonistene.no) finner du også informasjon og aktiviteter under Våre lokalforeninger.

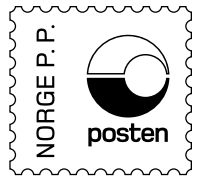
FORBUNDSLEDER	Tore Haugland	Bønnesskogen 169	5154 Bønes	900 22 328	t-haugl@online.no
NESTLEDER	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com
SEKRETÆR	Åse Juul Hansen	Bassenggata 11	6516 Kristiansund	950 38 648	aasejha@online.no
KASSERER	Finn-Egil Elster	Hauketotoppen 18	1266 Oslo	913 21 672	Finn-Egil.Elster@telepensjonistene.no
STYREMEDLEM	Anne Sørli-Johansen	Slalåmveien 16	0380 Oslo	901 94 231	asoe3@online.no
1. VARA	Kari R. Aanerud	Utsiktsvegen 79	2208 Kongsvinger	959 19 528	kaanerud@gmail.com
2. VARA	Tone Okkenhaug	Bromstadvegen 45	7045 Trondheim	900 21 012	tone@online.no
REDAKTØR	Gunhild Granum	Ekreberget 9	2390 Moelv	901 30 153	gunhi-s@online.no
TELEPENJONISTEN	Skoglund				
TEKNISK ANSVARLIG for telepensjonistene.no	Einar Nymoen	Bertrand Narvesens vei 2B	0661 Oslo	916 17 467	nymeinar@gmail.com

Telepensjonistenes Landsforbund

Postadresse: Postboks 800, 1331 Fornebu

Besøksadresse: Snarøyveien 30, sone D5f, 1360 Fornebu

E-post: landsstyret@telepensjonistene.no • www.telepensjonistene.no

Avsender:
Telepensjonistenes Landsforbund
Postboks 800
1331 Fornebu

SMÅSTOFF

Husk mobile fjellvettregler!

– Det har aldri vært bedre dekning på fjellet, og mange deler flotte bilder og videoer i sosiale medier, men det er svært viktig å følge noen få huskereglene, sier dekningsdirektør i Telenor, Bjørn Amundsen til online.no.

1. Vær forberedt på å klare deg uten mobil på tur eller på fjellet. Ikke la mobilen være ditt sikkerhetsutstyr.
2. Ikke stol på at du har dekning overalt.
3. Ikke avtal å ringe til faste tider. Du kan befinne deg i et område uten dekning.
4. Vær forsiktig hvis du må opp i høyden for å søke dekning. Det kan være fare for ras.
5. Spar på batteriet, du kan få bruk for det.
6. Husk lader og eventuell batteriforsterker / ekstra ladeenhet. Ekstra powerbank som er tilkoblet mobilen holder den også varmere i kulda.
7. Oppbevar mobiltelefon og ekstra ladeenhet nær kroppen. Kulden reduserer nemlig batterienes levetid og kapasitet.
8. Hvis nettet til din mobiloperatør ikke fungerer, kan du ringe nødnummer 112 via nettet til en annen operatør (forutsatt at det fungerer): Slå av mobilen. Ta ut SIM-kortet, eller skru på mobilen uten å taste pinkode. Slå på mobilen. Ring 112.

Frø i tusenvis

I vinter kunne verdens største sikkerhetslager for frø feire 15 år. Kassevis med frø fra alle verdenshjørner ligger trygt og godt i fjellhaller på Svalbard fordi permafrosten sikrer at frøene forblir fryst også ved strømbrydd.

Frølageret skal gi matsikkerhet for framtiden. Ved 15-års markeringen ble dette symbolisert ved at en gruppe 15-åringer fikk æren av å sette inn 20.000 nye frøprøver. 1,2 millioner frøprøver fra alle kontinenter er lagret der.

Euro i Kroatia

Den 1. januar i år sa Kroatia takk og farvel til sin gamle valuta, kuna. Samtidig ble landet med i Europas passfrie Schengen-sone, det skjedde ti år etter at de ble medlem av EU. Kroatia er dermed medlem nummer 20 i eurosonen.

Ni av ti bruker sosiale medier

88 prosent av nordmenn mellom 16 og 79 år bruker nå sosiale medier - en økning på 8 prosentpoeng de siste fem årene. Kvinner over 55 står for den største delen av økningen. Fra 57 prosent i 2011 har antall brukere økt til 88 prosent i 2022. I alle aldersgrupper er det flere kvinner enn menn på tjenester som Snapchat, Tik Tok eller Facebook.

Økningen på 8 prosentpoeng siden 2017 skjuler store forskjeller mellom ulike aldersgrupper. Mens de yngste holdt seg på et stabilt, høyt nivå i alle de fem årene frem til 2022, var økningen i aldersgruppen 65-74 år på hele 25 prosentpoeng.

SSB.no

Løk og løk, fru Blom ...

Med påska kommer våren, lyset og forventningene til en lang og god sommer. Mange steder i vårt langstrakte land titter vårblomstene fram mens det andre steder minner mest om vinter. Vi som fortsatt vasser i snø, og som «brodder» oss fram på holkeføre blir i ekstra godt humør når vi stikker innom blomsterbutikken. Den knallgule påskelilja setter oss i påskestemning, og sammen med andre vårblomster får den plass både i stua og på verandaen.

I Store norske leksikon leser vi at påskeliljene kommer opprinnelig fra Vest-Europa. De har vært populære hageplanter i Norge helt fra 1500-tallet.

Vi ser også at påskeliljen er giftig. «Please don't eat the daffodils» heter en publikasjon fra 1982 i New England Journal of Medicine, som hentyder til at hele planten er giftig, og aller mest løken. Den forteller videre om forgiftningen av en hel familie som forvekslet påskeliljeløk med matløk. Det er forskjell på lukten av blomsterløk (for eksempel påskeliljeløk) og løk vi spiser som en grønnsak.

Den greske legen Dioskorides var den første til å omtale påskeliljens giftvirkninger, og kalte den Bulbus morbitarius, altså «løk som gjør deg syk».

Telepensjonisten ønsker alle lesere en riktig god påske og vår!

